

LEIDSE MILIEURAAD

p/a Kruitschip 4
2311 RS Leiden
06 – 533 76 405
jan.pieters@introweb.nl
twitter@lmraad

Leiden, 24 mei 2013

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
t.a.v. de wethouder voor Onderwijs, Sport en Milieu,
de heer F. de Wit
Stadhuis
Leiden

Advies over **Herijking Fietsroutes**

Inleiding

Bij brief van 16 april, DIV 2013 5414 heeft u de Leidse Milieuraad, (hierna: "de raad") gevraagd advies uit te brengen over de nota Herijking Fietsroutes. Dit advies treft u hieronder aan.

Opmerking vooraf

De nota is onderdeel van het programma bereikbaarheid zo lezen wij in de inleiding. De voorstellen die de nota bevat worden echter nauwelijks in verband gebracht met andere belangrijke onderdelen van dat programma. Wij denken dat er wel degelijk verbanden te leggen zijn. Bij het willen bereiken van onze stad en bestemmingen buiten de stad kiezen burgers voor een bepaalde manier van vervoer: te voet, fietsen, auto, brommer, motorfiets, openbaar vervoer, taxi, huurwagen, etc. De uitkomst van dat keuzeproces is de verdeling van het feitelijk vervoer over de verschillende vervoerswijzen, ook bekend als "modal split".

Wij signaleren een aantal maatschappelijke ontwikkelingen die wijzigingen in de vervoerskeuzen bewerkstelligen. Het gaat om wijzigingen die gunstig zijn voor de fiets:

- Het **elektrisch fietsen** raakt steeds meer in zwang, waardoor langere afstanden per fiets mogelijk worden. Niet alleen voor ouderen, maar ook bijvoorbeeld voor forenzen.
- Tegelijkertijd is er de afgelopen jaren een trend te zien onder jongeren waarbij zij, vooral in de grote steden, er voor kiezen niet meer zo snel een eigen auto aan te schaffen als tot voor kort gangbaar was. Men kiest als gevolg daarvan eerder voor verplaatsingen per fiets en OV dan met de auto (Volkskrant, 24 november 2012). NB het aantal auto's onder ouderen groeit wel!, het totaal aantal auto's in NL groeit daardoor nog steeds, maar de groei vlakt de laatste jaren wel af.

Tegen deze achtergrond vraag de raad zich af of er in het investeringsprogramma ter verbetering van de bereikbaarheid van Leiden voldoende balans zit. Wij denken daarbij aan de enorme investeringen die - ook ten laste van de Leidse begroting - worden gedaan in de Rijnlandroute, een aantal nieuwe parkeergarages en mogelijk ook de geplande oostelijke rondweg. Wij willen hiermee niet zeggen dat we elke verbetering van de bereikbaarheid per auto afwijzen, maar we vragen ons wel af – mede met het oog op de gunstige gevolgen van een ‘modal shift in de richting van meer fietsvervoer voor het milieu - of voldoende aandacht aan de hiervoor genoemde trends wordt gegeven. Trends die op zich zonder meer gunstig zijn voor de bereikbaarheid van onze kleinschalige, niet op autoverkeer ontworpen binnenstad.

de ambitie van de nota

In uw brief deelt u mee dat de gemeente Leiden de ambitie heeft om 10% meer fietsgebruik te genereren in de Leidse regio. In de nota wordt op hoofdlijnen het fietsbeleid voor de komende jaren vastgesteld. Hierna volgt een Uitvoeringsprogramma in de zomer van 2013. De raad onderschrijft volledig de ambitie om in te zetten op midden- en lange afstandsverkeer van fietsers. Dit betreft veel woon-werkverkeer, waardoor het gebruik en de overlast van auto's in de Leidse regio zal verminderen. Dit heeft vervolgens gunstige effecten op de luchtkwaliteit (fijn stof en stikstofoxiden), de volksgezondheid (door extra beweging en verbetering van de luchtkwaliteit, zie ook ons eerder uitgebrachte advies over het Luchtkwaliteitsplan) en de leefbaarheid in de Leidse regio (o.a. geluid). Via overleg met de betreffende (buur)gemeenten in de regio kan dit uitstekend vorm gegeven worden. Om automobilisten uit te auto en naar de fiets te lokken, moet het fietsen van en naar het werk zo laagdrempelig mogelijk gemaakt worden. Door middel van (bewaakte) fietsstallingen, veilige fietspaden, snelle doorstroming en goede bewegwijzering kan dit bevorderd worden.

De raad juicht het stellen van het concrete doel om 10% meer fietsgebruik te genereren zeer toe. Het stellen van een concrete termijn draagt hier zeker aan bij, bijvoorbeeld binnen de komende 3 tot 5 jaren. Gezien de hierboven genoemde gunstige effecten op de luchtkwaliteit, volksgezondheid en leefbaarheid zou de raad een nog grotere ambitie wat betreft fietsgebruik toejuichen. Het koppelen van utilitaire routes aan recreatieve routes ziet de raad ook als zeer positief.

Inhoudelijk staan er een aantal goede oplossingen in de nota. Maar omdat het uitvoeringsprogramma in een later stadium pas wordt vastgesteld, is het voor de raad lastig om te adviseren over de gekozen concrete prioritering, planning en budgettering. Die ontbreken immers nog op het moment van adviseren.

Daarom stelt de raad zelf een lijst voor met concrete prioriteiten en aandachtspunten, met speciale aandacht voor budgettaire vriendelijk en op korte termijn uitvoerbare maatregelen.

Aanbevelingen

Aanbeveling 1. Stoplichten voor fietsers

Op kruisingen met verkeerslichten wekt het voor veel fietsers ergernis op als zij langer moeten wachten dan de auto's voor het fietslicht op groen gaat. Daarom stelt de raad voor de gemiddelde wachttijd te verminderen met 50% (uitgezonderd op die plaatsen waar de auto's door de langere wachttijd een algehele opstopping zouden veroorzaken). Dit bevordert het fietsplezier, verkort de reistijd, en verhoogt de veiligheid, omdat er minder de neiging is om door rood te fietsen.

Aanbeveling 2. Veiligheid

Het aantal verkeersongevallen dient geminimaliseerd te worden. Om kennis te verkrijgen over waar de meeste ongelukken gebeuren dient de registratie van (ernstige) ongevallen met fietsers actueel te zijn, zodat zo snel mogelijk ingegrepen kan worden op de meest gevaarlijke plekken (dit in tegenstelling tot de gebruikte cijfers van 10 jaar geleden als genoemd in de Nota). Ook botbreuken als gevolg van fietsongelukken dienen geregistreerd te worden. Botbreuken etc. als gevolg van fietsongelukken kunnen tot gevolg hebben dat werknemers niet kunnen werken (wat vervolgens tot economische schade leidt, een gevolg dat bijvoorbeeld ook al wordt meegenomen bij de berekening van de kosten van autofiles). Mogelijk kan actuele informatie vanuit de ambulancediensten, huisartsenposten en spoedeisende hulpafdelingen van ziekenhuizen hiertoe bijdragen. Sneeuwbestrijding met strooi- en borstelauto's is niet alleen op de hoofd fietsroutes nodig, ook waar mogelijk bij wijkontsluitingswegen en vrijliggende fietspaden. De notitie van het Fietsberaad over effectieve gladheidsbestrijding bevat adviezen om gemeentelijke het gladheidsbestrijdingsplannen nog effectiever en efficiënter te maken.

[http://www.fietsberaad.nl/library/repository/bestanden/Fietsberaadnotitie De basis voor effectieve gladheidsbestrijding voor fietsers.pdf](http://www.fietsberaad.nl/library/repository/bestanden/Fietsberaadnotitie%20De%20basis%20voor%20effectieve%20gladheidsbestrijding%20voor%20fietsers.pdf).

Aanbeveling 3. Knelpunten

Voor het oplossen van knelpunten in bestaande fietsroutes adviseert niet af te wachten tot inbedding in lange termijn mobiliteitsplannen, maar zo snel mogelijk aan te pakken waar mogelijk.

Aanbeveling 4. Fietsenstallingen

Fietsenstallingen bij het NS station en andere bestemmingen als het centrum: Het uitbreiden van (overdekte) fietsenstallingen - zoals nu ook bij VenD - en het verbeteren van de mogelijkheid om de fiets vast te maken aan fietsrekken zal meer automobilisten over de streek trekken om met de fiets naar het werk te gaan (al dan niet gecombineerd met het OV). Ook het doen van de boodschappen met de fiets in plaats van met de auto draagt bij aan de leefbaarheid van de binnenstad. Meer fietsenstallingen in de binnenstad zullen dit verder stimuleren. Om het aantal weesfietsen te beperken kan een jaarlijkse vooraf aangekondigde op-

ruimactie gepland worden, zodat in bestaande stallingen de capaciteit zo veel mogelijk op peil blijft. Hierbij is wel van belang om de fietseigenaren een aantal weken van te voren al op de hoogte te brengen door middel van bijvoorbeeld stickers van de geplande weghaaldatum, aangezien borden met een dergelijke mededeling bij de stallingen vaak over het hoofd worden gezien.. Wellicht is het een idee om de weesfietsen die na een half jaar nog steeds niet opgehaald zijn een nieuw leven te geven via de kringloopwinkels of een witte fietsenplan in de Leidse regio.

Aanbeveling 5. Fietstrommels

De behoefte aan fietstrommels en buurtstallingen in straten waar het stallen van fietsen op eigen terrein een probleem is, kan gepeild worden bij de stadsenquête.

Aanbeveling 6. De verbinding met Noordwijk

Deze verbinding verdient ten opzichte van de andere lange afstandsroutes in de Leidse regio prioriteit omdat er volgens figuur 5 uit de Nota daar veel moet worden omgereden. Ook is het een belangrijke recreatieve route.

slotopmerking

Wij realiseren ons dat er - beperkte - budgetaire gevolgen zijn wanneer onze aanbevelingen worden opgevolgd. Tegen de achtergrond van onze "opmerking vooraf" denken wij dat die in te passen zijn in het totale bereikbaarheidsprogramma van de gemeente.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink on a light yellow background. The signature is stylized and appears to read 'Araun'.

Leendert Jonker,
Voorzitter van de Leidse Milieuraad

Referenties

Meer achtergrondinformatie voor gemeentelijk fietsbeleid kan gevonden worden op o.a.

<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2680/Economie/article/detail/3352839/2012/11/24/Auto-steeds-minder-populair-onder-jongeren.dhtml>

www.fietsberaad.nl (oa gladheidsbestrijding, sneeuwruimen en fietsplannen) van andere gemeenten en

Specifieke notitie over het efficiënter maken van gemeentelijke gladheidsbestrijdingsplannen:

http://www.fietsberaad.nl/library/repository/bestanden/Fietsberaadnotitie_De_basis_voor_effectieve_gladheidsbestrijding_voor_fietsers.pdf

www.kpvv.nl (Kennisplatform Verkeer en Veiligheid) en

<http://www.denhaag.nl/home/bewoners/to/Gemeente-plaatst-fietstrommels.htm> (Fietstrommels en buurtstallingen)

<http://www.verkeerskunde.nl/integrale-artikelen/fietsgebruik-slim-stimuleren.16473.lynx>